

22.04.2025

Til Region Sjælland - Regional Udvikling - Enhed for råstoffer

Høringssvar Danmarks Naturfredningsforening afd. Kalundborg til muligt nyt graveområde – delområde Stenrand – sag nr: EMN-2025-02287

Danmarks Naturfredningsforening, afdeling Kalundborg, takker for det tilsendte materiale vedr. påtænkt udvidelse af det regionale graveområde i Kalundborg Kommune, kaldet Stenrand, i forbindelse med igangværende arbejde på råstofplan 2026.

På flere områder finder vi det overordentlig betænkeligt at inddrage det påtænkte område til råstofindvinding. Danmarks Naturfredningsforening rejste i 1990'erne fredningssag på den meget markante og for området enestående randmoræne Bjergsted Bakker. Efter mange års arbejde lykkedes det endelig i år 2000 at få gennemført fredningen og sikret de landskabelige værdier der knytter sig hertil. Umiddelbart vest for Bjergsted Bakker udgøres af et slettelandskab skabt af istidens smeltevandsaflejringer. Det er disse aflejringer som nu er på tale som potentielt råstofområde.

I mange år er der foretaget råstofindvinding i området, men afstanden til Bjergsted Bakker og bakkernes fod har været tilstrækkelig stor til, at der ikke er sket en negativ visuel oplevelse af naturværdierne og især geologien i området. I materialet er det potentielle nye graveområde i umiddelbar forbindelse med fredningslinjerne for Bjergsted Bakker, hvilket virker stærkt indgribende i fredningen og de landskabsværdier som fredningen skal sikre.

De dramatiske geologiske Bjergsted Bakker som rejser sig meget pludselig, i kontrast til det meget flade forland, vil blive spoleret for altid, såfremt råstofindvinding finder sted. Råstofindvinding er på alle måder en voldsom og uigenkaldelig måde at forandre landskabet på.

I tilknytning til råstofudvinding knytter der sig en kæmpe transportudfordring vedrørende de enorme mængder materiale som graves op og skal transporteres såvel internt i grusgravene som ud til de områder hvor materialerne skal anvendes.

I Kalundborg Kommune er denne udfordring de senere år blevet større og større. I næsten et år var den kommunale vej (Bjergstedvej) lukket for trafik fordi der i en grusgrav var gravet så tæt på vejen at der var fare for skred som ville få vejen til at skride ned i grusgraven. Hertil kommer, at også den primære vandforsyning til hele Kalundborg kunne lide samme skæbne, da rørføringen følger Bjergstedvej. En længe lovet omfartsvej ved Bregninge by er efter års venten fortsat ikke etableret som lovet og aftalt mellem kommune og råstoffirmaerne.

Råstofgravningen medfører oftest at markveje og gamle stier forsvinder for altid. De graves væk og etableres ikke efter endt gravning. Det ses, at stier og markveje som igennem mange år har fungeret fint, ikke genetableres, men tvært imod afspærres, så offentlig adgang fjernes.

I materialet som er tilsendt nævnes at Bjergsted Bakker vejen vil kunne bruges til transport. Det er helt udelukket, da vejen er en grusvej på 4 meters bredde som på ingen måde egner sig til tung trafik og heller ikke

bruges hertil for nuværende. Flere af vejens beboelser ligger fra 1- 10 meter fra vejens forløb. Det stærkt varierede dyreliv i området vil ligeledes lide voldsom skade ved øget trafik, mens folk som færdes og/eller bor i de fredede områder, vil få ødelagt deres naturoplevelse af støj og støv.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at der for beboere i og omkring graveområderne er store udfordringer med støv, støj og vibrationer. Man kan konstatere at her er naturen og beboerne maksimalt udfordret.

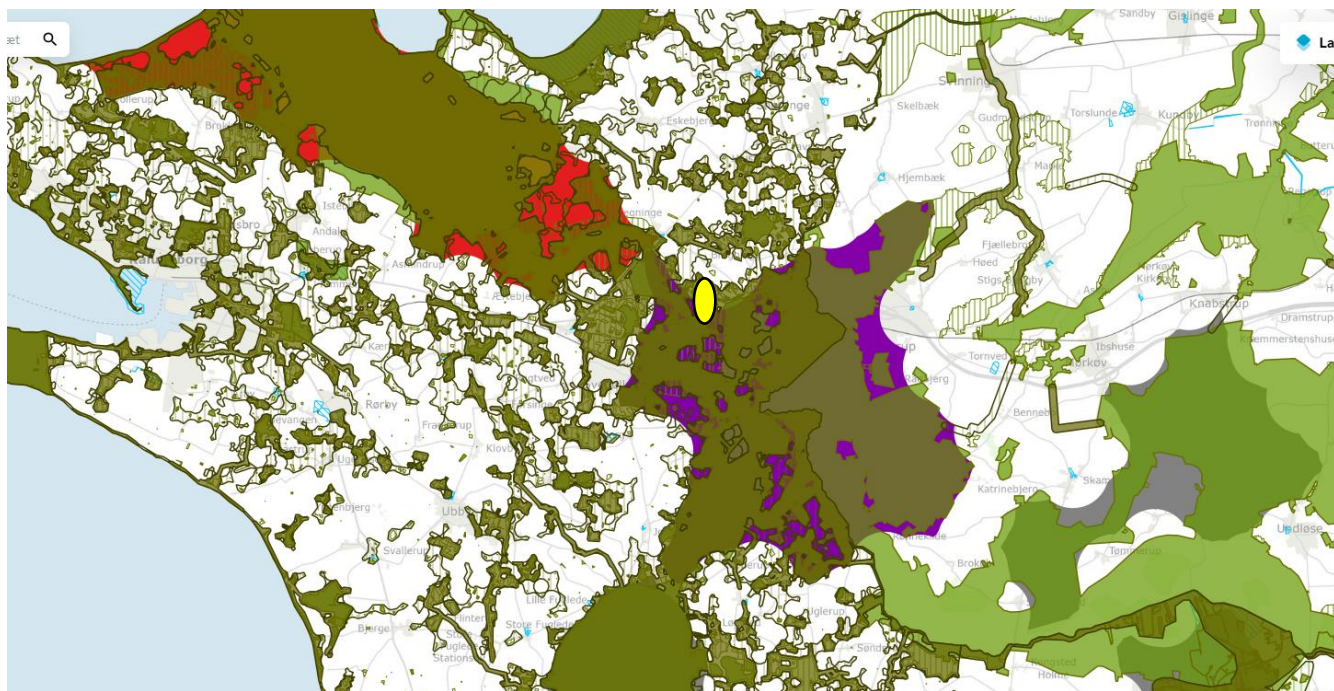
I Danmarks Naturfredningsforening er vi meget optaget af at sikre større og sammenhængende områder for naturen. Ganske som det aktuelt gør sig gældende i forbindelse med "den grønne trepart".

Det meget tyndt befolkede område ved Bjergsted Bakker er med til at sikre sammenhæng mellem Naturpark Åmosen og området mod nord og vest herfor mod Vesterlyng, Bregninge Å og Saltbæk Vig. Der findes i området mange særegne og truede arter som kræver maksimal beskyttelse. Eksempelvis er odder knyttet til område Bregninge å, mens hele området som foreslås til gravning indeholder flere forskellige flagermusarter, som dels er knyttet til boliger i og umiddelbart grænsende op til området. De forekommer også i områdets bevoksninger. En lang række rovfugle yngler og opholder sig i området. Musvåge, tårnfalk, spurvehøg, rørhøg, blå kær høg, rød glente, havørn, natugle, skovhornugle, og af små rovfugle ses stor tornskade og rødrygget tornskade som begge er knyttet til de meget gamle diger med mirabel, brombær, havtorn, slåen og tjørn. I digerne findes også lækat/hermelin som fouragerer her. Der er ligeledes markfirben, stor og lille vandsalamander, tudser, springfrøer og butsnudet frø i stort antal. Snog og stålorm færdes og yngler i området.

Overordnet vil fortsat og udvidet råstofindvinding udgøre en markant barriere for den fremtidige udbygning og etablering af større sammenhængende naturområde.

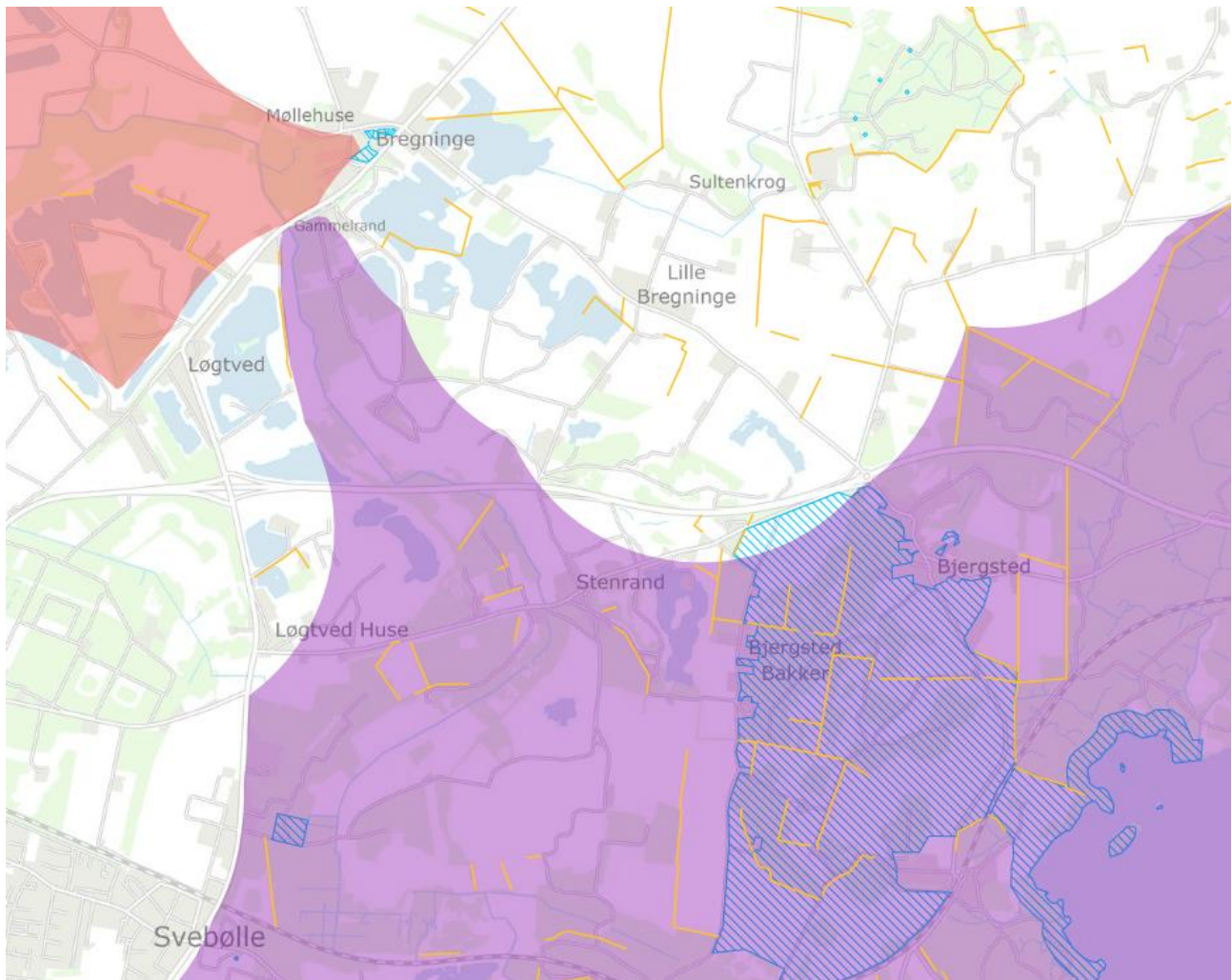
Råstofindvinding i det udpegede, påtænkte område vil på alle måder forhindre sammenhængen og være en trussel mod sammenhængende natur til gavn for dyr og planter.

Eksempelvis vil den kommende Kalundborg Motorvej etablere faunapassager netop for at sikre sammenhæng.

De grønne markeringer er fra "Grønt Danmarkskort", som overlapper med store sammenhængende naturområder (lilla og rød). Gul figur angiver cirka område for gravetilladelse

Nedenstående kortudsnit fra "Danmarks arealinformation" viser placeringen med kortlaget "Store naturområder" (lilla figur). Blå skravering viser fredningen af Bjergsted Bakker. De gule linjer er beskyttede diger.

I 2022/23 afviste Naturklagenævnet en gravetilladelse på en del af det pågældende område som Region Sjælland havde givet. Det er DN's opfattelse, at området ikke bør inddrages til råstofområde, da de æstetiske og naturmæssige værdier i området er store.

I redegørelsen fra Rambøll omhandles æstetikken på ingen måde. Der lægges vægt på, at områder efter endt råstofudvinding kan efterbehandles til natur, men æstetiske og etiske overvejelser inddrages ikke. Danmarks Naturfredningsforening ønsker at disse aspekter inddrages – i sagens natur er området allerede natur og et ganske særligt/enestående område. Et oprindeligt istidslandskab som skal overleveres uberørt til kommende generationer.

Råstofindvinding skal yderligere finde sted efter en afvejning i forhold til de øvrige interesser i området jf. Råstoflovens § 3. Dette bl.a. for, at de berørte borgere sikres inddragelse i udpegningen af graveområder. Det ses derudover ikke godtgjort, at der er tale om særlige samfundsmæssige interesser i større målestok, såsom indvinding af et særligt og efterspurgt råstof eller en kortvarig indvinding tæt på boliger. DN Kalundborg mener derfor, at der er langt flere og tungtvejende parametre der taler imod udlægning af det pågældende område til graveområde end for.

Se tidligere afgørelse i samme sag:

Sag nr. 23/06012 + 23/06013 – Klage id. 1047486 + 1047433 vedlagt

Med venlig hilsen

Michael Jensen og Ib Jensen
DN Kalundborg